

Sectorrapport Boomkwekerij Najaar 2023

VAN OERS^v

Algemene terugblik

De invloed van het weer op de boomkwekerijsector is het afgelopen najaar uitgebreid bevestigd. Het najaar 2023 laat zich kenmerken als een warm en vooral heel nat najaar. Dat laatste zullen de boomkwekers niet snel vergeten.

Onderstaande tabel bevestigt de extreme weersomstandigheden. Na een zomer van opnieuw droogte, was het dit najaar lastig voor kwekers om op de akker te geraken. Maar ook hoveniers hebben hun werkzaamheden veelal door moeten schuiven. En dus ook lastig om voldoende product te kunnen rooien. Dit in combinatie met een overschot aan producten op de markt, zorgt ervoor dat de boomkwekers een kort en lastig najaar hebben gehad.

Temp. (gem) Zonuren (som) Neerslag (som)

Jaar	Temp. (gem)	Zonuren (som)	Neerslag (som)
2023	11,52	441	450
2022	10,26	495	390
2021	10,01	432	275
2020	10,39	407	260

Weerstatistieken 1 september t/m 31 december Gilze Rijen
(Weergegevens Gilze-Rijen December 2023 - Weerstatistieken KNMI)

Naast de weersomstandigheden brengt ook de afzet uitdagingen voor de kwekers. Opvallend is dat de verschillen tussen bedrijven groot zijn. Waar sommige ondernemingen nog volop hebben kunnen draaien, is bij andere bedrijven het overschot op de markt duidelijker zichtbaar. Het teeltplan van de onderneming en het afzetgebied blijkt daarvoor essentieel te zijn geweest. Daarbij moeten we niet vergeten dat de sector de afgelopen drie seizoenen in een positieve bubbel heeft gezeten. Wanneer de cijfers vergeleken worden met het boekjaar 2019-2020 blijkt dat de sector nog steeds goede cijfers laat zien.

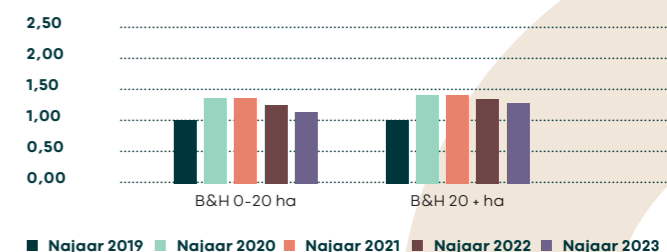
Omzet

Tussen de verschillende deelsectoren zijn duidelijke verschillen te zien. Waar de omzet bij de containerteeltbedrijven nog met 5-10% is toegenomen ten opzichte van vorig najaar, is bij de bos- en haagplantsoenbedrijven een afname van 5-10% zichtbaar. De bedrijven met stammen en struiken laten een grotere afname zien. Sectorbreed zien we dat ook de handelsbedrijven 7% op de omzet hebben ingeleverd. Dat sluit dan ook aan bij de omzetzakking in het bos- en haagplantsoen. Door de stijging bij de containerteeltbedrijven zijn de handelsmarges aldaar gedaald.

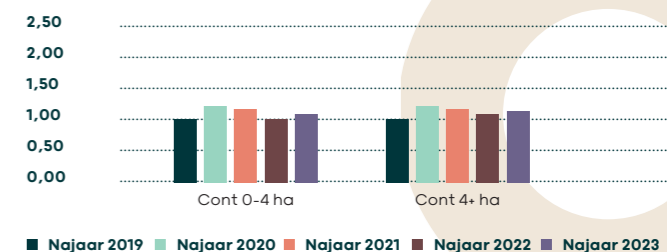
Belangrijk wordt nu om de prijs op peil te houden. Vanuit het verleden kent de sector de trend om prijzen te verlagen om zo product te verkopen en voorraad op te maken. Dat is een goede keuze op de korte termijn doordat dit liquiditeit creëert. Echter, op de lange termijn zal dit ervoor zorgen dat de prijzen onder druk blijven staan, waardoor de sector niet verder door kan groeien. Door de prijzen nu op peil te houden, kan bij een grotere vraag opnieuw een omzetzakking gecreëerd worden. Met prijsdalingen zal dat lastiger worden.

Het wordt dan ook belangrijker om kritisch naar de voorraad te kijken. In de containerteelt wordt vaak gesproken over "weggooien of weggeven". Hiervoor geldt hetzelfde principe van kortetermijndenken. Producten nu weggeven, zorgt voor een prijsdruk op de lange termijn. Echter is het ook niet altijd mogelijk om de planten een jaar door te schuiven en blijft daardoor het alternatief weggooien over. Als kweker zal het dan ook belangrijk zijn om aan het einde van het voorjaar goed naar de voorraad te kijken. Wat kan er nog een jaar mee en wat gaat meer kosten dan dat het opbrengt? Zodat hier de juiste keuzes in gemaakt kunnen worden.

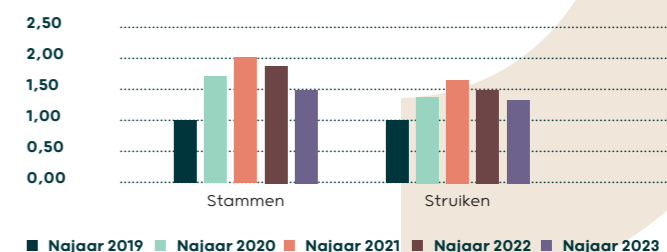
Omzetindex Bos- en haagplantsoen

Omzetindex Containerteelt

Omzetindex Vollegrond

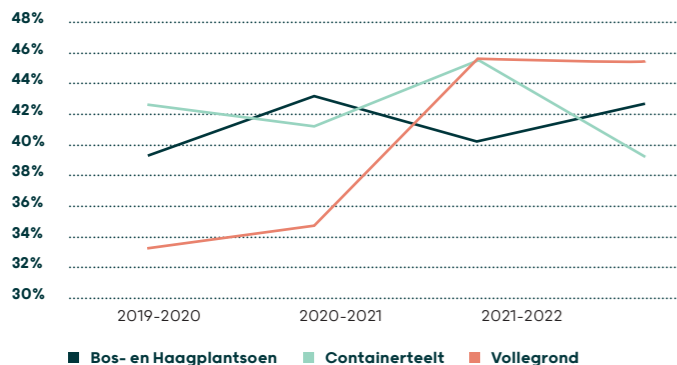
Sectorupdate najaar 2023

Ook vorig jaar was in het najaar een omzetzdaling zichtbaar. Aan het einde van het seizoen bleek deze daling daarentegen mee te vallen.

Dit heeft te maken met een verschuiving in voorjaars- en najaarsomzet. In de topjaren 2020-2021 en 2021-2022 was een toename van de najaarsomzet zichtbaar. Met name bij de containerteeltbedrijven en de vollegrondsbedrijven, waardoor er minder omzet voor het voorjaar overbleef.

Nu zien we dit weer veranderen waardoor de omzetzdalingen van nu in het voorjaar nog rechtgetrokken kunnen worden. Mits het weer dit toelaat natuurlijk. de omzetspotentie is in ieder geval aanwezig.

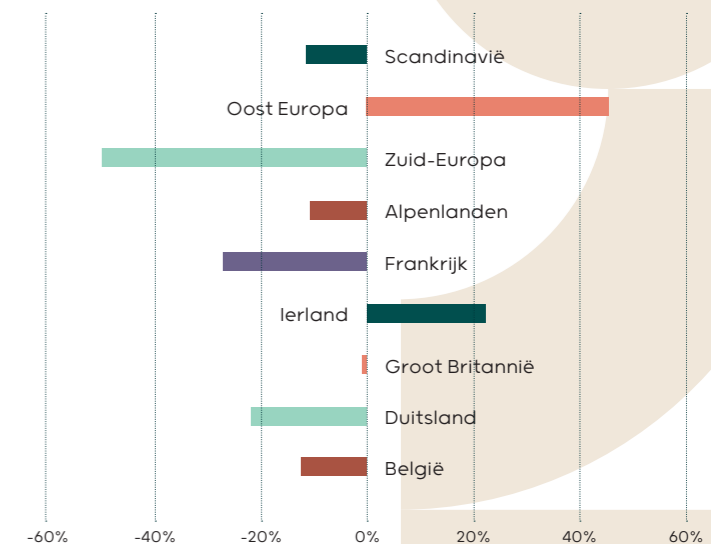
Omzetindex Najaarsomzet (%)

Export

We zien de exportwaarde afnemen met ongeveer 5%. Dat sluit opnieuw aan bij de algehele omzetzdaling waardoor de verhouding export en verkoop binnenland ongeveer gelijk blijft. Wel zijn er veel mutaties zichtbaar tussen de landen onderling. In het najaar 2022 was een fors lagere omzet naar Oost-Europa zichtbaar als gevolg van de oorlog in Oekraïne. We zien dat het verval in deze markt in het najaar 2023 niet verder is ingezet. Hier en daar is dan ook weer groei zichtbaar richting het Oostblok. Zeker in vergelijking met het najaar 2022. Echter zien we ook dat de handel naar deze regio nog lang niet op niveau is. Kwekers proberen daarom andere markten te bereiken met het risico deze te overspoelen met planten. Daarnaast laat de markt naar Ierland een forse groei zien. Opvallend is de afname van de export naar Frankrijk, Duitsland en België. Mogelijk dat ook op deze markten voor het voorjaar nog een omzet- potentie ligt.

Mutatie %

Advies voor uw boomkwekerij

Als boomkweker is het prettig een specialist in uw regio te hebben met wie u kunt sparren. Een specialist die als geen ander thuis is in uw sector, die de regelgeving van A tot Z kent en deze weet toe te passen op uw bedrijfssituatie. Bij Van Oers zit u op de juiste plaats.

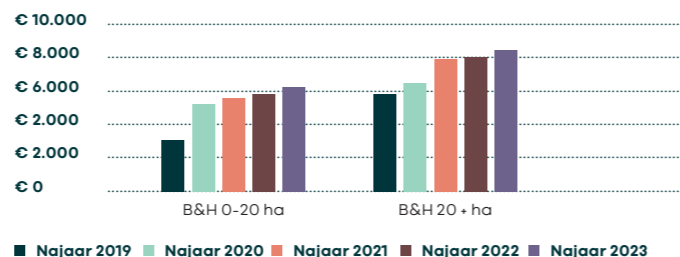
Arbeid

De arbeidskosten blijven een belangrijke kostenpost in de boomkwekerijsector. In het najaar 2023 zien we bij de bos- en haagplantsoen- en vollegrondsbedrijven een toename van de kosten per hectare. In vergelijking met de gedaalde omzet zorgt dit voor een procentueel hogere kostenpost. Bij de containerteeltbedrijven is een afname zichtbaar. De huidige cao loopt tot 30 juni 2024. Per 31 december 2023 is de laatste verhoging doorgevoerd. De vervolgvraag is wat de volgende cao voor de boomkwekers gaat betekenen. De verwachting is dat er opnieuw een loonstijging zal worden doorgevoerd.

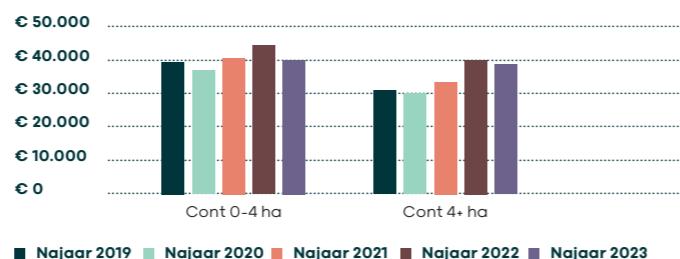
Door deze stijging blijft het belangrijk om goed naar de goederenstroom te kijken en hoe deze efficiënter ingezet kan worden. Ondanks de slechte weersomstandigheden en lagere omzet zijn de arbeidskosten gestegen. Deels door een stijging van de kosten per medewerker en daarnaast door het in stand houden van de hoeveelheid medewerkers. Wat wil zeggen dat er evenveel handjes nodig zijn geweest om de werkzaamheden te verrichten.

Na jaren van toename is er in het afgelopen najaar een lichte afname van de kosten van uitzendkrachten zichtbaar (-2%). Rekening houdend met de gestegen tarieven zal dit een afname van het aantal ingehuurd uren betekenen. Daartegenover staat wel een stijging van de eigen verlonde medewerkers. Dit wordt deels veroorzaakt door de verbeterde beschikbaarheid van personeel, waardoor de boomkwekers in staat zijn medewerkers aan het bedrijf te binden.

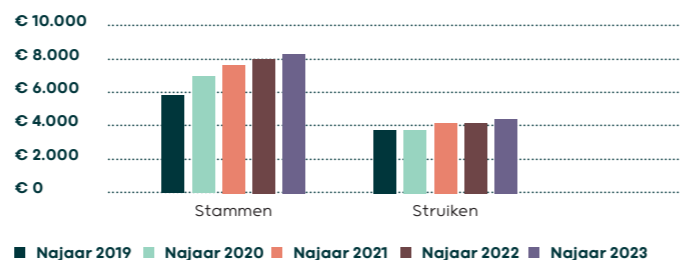
Arbeidskosten (per ha) Bos- en haagplantsoen

Arbeidskosten Containerteelt

Arbeidskosten Vollegrond

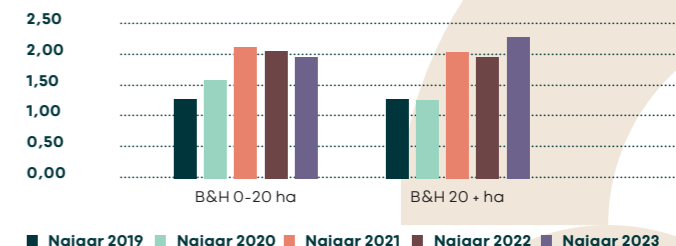
Grondstoffen

Wanneer we verder inzoomen op de kostenposten in de sector ontstaat een wisselend beeld. We zien bedrijven waar de kosten fors stijgen, terwijl er ook ondernemingen zijn die een daling weten te realiseren. De belangrijkste factor daarin blijkt de aanwezige plantvoorraad te zijn. Door de voorraden op de kwekerijen is het niet altijd mogelijk om een nieuwe teelt op te zetten waardoor de kosten lager zijn. Ook hiervoor geldt dat goed nagedacht moet worden over de korte termijn en de lange termijn. Een meerjarig teeltplan per perceel kan daarbij een belangrijk hulpmiddel zijn.

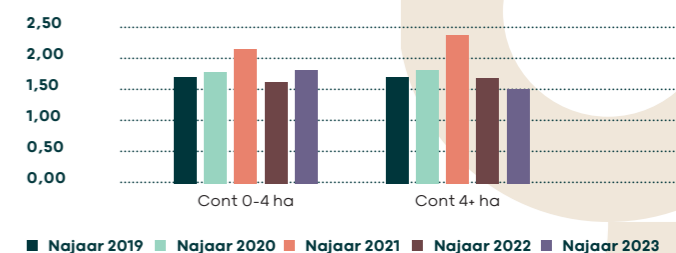
Ook zien we een daling van de kosten van loonwerk. Doordat de hoeveelheid medewerkers in stand is gehouden met een mindere markt, was er voor de kwekers zelf meer tijd voor bepaalde werkzaamheden en hoefde hier geen loonwerk voor ingehuurd te worden. Dit heeft een besparing opgeleverd.

We zien de boomkwekers bewuster omgaan met kosten. Dat is ook logisch gezien de ontwikkelingen in de sector. Zo ook het bewuster omgaan met middelen. Dit is deels te wijten aan minder geld dat te besteden is in combinatie met de toename van regelgeving. Ook zien we de kosten voor teelt op gronden in België toenemen als gevolg van heffingen. Daarnaast wordt de wetgeving in België aangescherpt met betrekking tot pacht en belastingen. Het is dan ook goed om jezelf als kweker af te vragen of deze gronden noodzakelijk zijn in de bedrijfsvoering. Hetzelfde geldt voor gronden verder van huis. Bekijk goed of deze percelen geld opleveren of eerder geld kosten. Ook hierin kan een meerjarig teeltplan een goed hulpmiddel zijn.

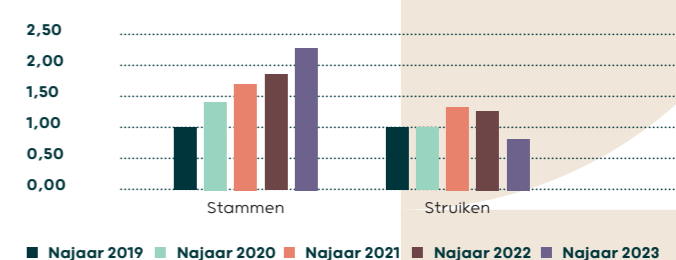
Grondstofindex Bos- en haagplantsoen

Grondstofindex Containerteelt

Grondstofindex Vollegrond

EBITDA berekening als percentage van de omzet

In het najaar van 2023 zien we dat het rendement bij de bos- en haag plantsoenbedrijven onderuitgaat. Dit is met name te wijten aan de lagere omzet. Hierdoor zijn de kosten procentueel hoger. Eventuele stijgingen van voorraden zijn hier nog niet in meegenomen. De andere deelsectoren weten de marge daarentegen goed in stand te houden.

Bos- en Haag
najaar 2023

EBITDA berekening als percentage van de omzet	Bos- en Haag najaar 2023
Netto-omzet	100,0%
Kostprijs Omzet	-40,0%
Overige bedrijfsopbrengsten	-0,4%
Bruto-omzet resultaat	59,7%
Lonen en salarissen	-13,6%
Sociale lasten	-2,1%
Pensioenlasten	-2,3%
Overige personeelskosten	-14,0%
Personeelsbeloningen	-32,0%
Huisvestingskosten	-8,5%
Verkoopkosten	-0,4%
Inventariskosten	-6,8%
Autokosten	-0,7%
Algemene kosten	-2,6%
Overige bedrijfskosten	-19,1%
EBITDA	8,6%

Containerteelt
najaar 2023

Netto-omzet	100,0%
Kostprijs Omzet	-28,9%
Overige bedrijfsopbrengsten	-0,1%
Bruto-omzet resultaat	71,0%
Lonen en salarissen	-13,2%
Sociale lasten	-2,0%
Pensioenlasten	-1,4%
Overige personeelskosten	-10,7%
Personeelsbeloningen	-27,3%
Huisvestingskosten	-7,0%
Verkoopkosten	-0,3%
Inventariskosten	-4,6%
Autokosten	-0,5%
Algemene kosten	-2,7%
Overige bedrijfskosten	-15,0%
EBITDA	28,7%

Stam & Struik
najaar 2023

Netto-omzet	100,0%
Kostprijs Omzet	-25,8%
Overige bedrijfsopbrengsten	-0,5%
Bruto-omzet resultaat	73,6%
Lonen en salarissen	-17,7%
Sociale lasten	-2,9%
Pensioenlasten	-1,6%
Overige personeelskosten	-11,8%
Personeelsbeloningen	-34,1%
Huisvestingskosten	-12,4%
Verkoopkosten	0,4%
Inventariskosten	-7,7%
Autokosten	-1,2%
Algemene kosten	-3,3%
Overige bedrijfskosten	-24,3%
EBITDA	15,3%

Verwachtingen voorjaar

Het weer blijft ook dit voorjaar spelbreker. Zacht en nat, waardoor de natuur zich een maand lijkt te vergissen. Dat heeft direct gevolgen voor het seizoen, waarbij afleveren en planten elkaar meer dan ooit zullen raken. Een gebrek aan capaciteit om de verwachte pieken als gevolg van dit korte seizoen op te vangen, kan wel eens een probleem worden.

Met name in het bos- en haagplantsoen gaat de afzet moeizaam. De aanwezige voorraden zorgen voor een grote omzetpotentie en een overschot op de markt. In het voorjaar van 2023 is een gedeelte van de lagere omzet van het najaar 2022 goedge maakt. Onze verwachting is dat dit ook in het voorjaar van 2024 het geval gaat zijn. Of daarmee de totale omzet van het seizoen 2022-2023 geëvenaard kan worden is echter de vraag.

Bij de containerteeltbedrijven is dit naar verwachting wel het geval. Daar zijn wel minder voorraden aanwezig dan na het najaar 2022. De omzetpotentie is daarentegen nog zeker voldoende om een goed voorjaar te kunnen realiseren. Ook bij de bedrijven met stammen en struiken is dat onze verwachting.

Voor de toekomstbestendigheid van bedrijven is het van belang om goed naar de kosten te kijken zodat ook bij een dalende omzet goed gepresteerd kan worden. We spreken daarbij over een meerjarig teeltplan om te zorgen voor een stabiele omzet bij een stabiele kostenstructuur. Daardoor zorg je als ondernemer dat je weet waar je aan toe bent. Wanneer dit gecombineerd wordt met het inrichten van een efficiëntere goederenstroom is een toekomstbestendige onderneming verzekerd.

Hofdreef 24
4881 DR Zundert
T. +31 (0)76 - 597 88 00

Bovendonk 7
4707 ZH Roosendaal
T. +31 (0)165 - 582 600

E. agro@vanoers.nl

Onderneem met voorsprong
VANOERS.NL/AGRO